

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Magdaleny Ježkové a soudců JUDr. Jany Kábrtové a Mgr. Tomáše Blažka ve věci

navrhovatele:

a) I. N.

b) Z. H.

za účasti:

1) **Městský úřad Jilemnice**

sídlem Masarykovo náměstí 82, 514 01 Jilemnice

2) volební strana **Nezávislí kandidáti za rozvoj Vítkovic s podporou SLK**

zastoupená zmocněnkyní A. Z.

3) volební strana **OBČANÉ VÍTKOVIC**

zastoupená zmocněncem J. V.

4) volební strana **Strana místních občanů**

zastoupená zmocněncem L. H.

5) volební strana **Hasiči a sportovní klub Vítkovice**

zastoupená zmocněnkyní J. M.

o návrhu na neplatnost hlasování ve volbách do zastupitelstva obce Vítkovice konaných ve dnech 5. a 6. října 2018,

takto:

I. Návrh se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a obsah návrhu

1. Krajskému soudu v Hradci Králové byl dne 18. 10. 2018 doručen návrh označený jako „*Zpochybnění výsledku voleb do zastupitelstva obce Vítkovice*“, které se konaly ve dnech 5. a 6. 10. 2018.
2. Navrhovatelky předně poukázaly na skutečnost, že i při malém množství (220 kusů) vydaných obálek probíhalo sčítání hlasů celých 6 hodin. Zápis o výsledku voleb byl proveden až 6. 10. 2018 ve 20:13 hodin. Tato skutečnost dle jejich názoru může vést k dojmu, že „*bylo s volebními lístky nějakým způsobem manipulováno ve prospěch dalších dvou kandidátek*“. Dále uvedly, že volební urna byla umístěna tak, že v případě více osob pohybujících se před ní nemohla volební komise vůbec zaznamenat, co volič do ní vhodil a „*eventuálně ho upozornit a umožnit správné hlasování*“. Konečně také namítly, že „*došlo*

ke vhození 2 obálek, označených jmény voličů, které byly tímto neplatné, jejich neplatné hlasy nám zabránily v zisku dalšího mandátu“.

3. Navrhovatelky nespecifikovaly, o jaký typ volebního návrhu ve smyslu § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), se jedná. Tedy zda podávají návrh na neplatnost voleb, návrh na neplatnost hlasování nebo návrh na neplatnost volby kandidáta. Krajský soud nicméně podle obsahu podaného návrhu dovodil, že materiálně se jedná o návrh na neplatnost hlasování (uplatněné námitky se týkají samotného aktu hlasování a zjišťování volebních výsledků). Od toho se odvíjí také okruh účastníků řízení, kterými jsou vedle navrhovatelek také příslušný volební orgán a jednotlivé volební strany, které se zúčastnily voleb do zastupitelstva obce Vítkovice (viz § 90 odst. 2 s. ř. s.).
4. Pod návrhem byly podepsány I. N. a Z. H. a u jejich jmen byly uvedeny názvy sdružení nezávislých kandidátů, za které v předmětných volbách kandidovaly (OBČANÉ VÍTKOVIC a Strana místních občanů). Vzhledem k tomu, že zmocněnci uvedených volebních stran jsou odlišné osoby, považoval nicméně krajský soud za navrhovatelky I. N. a Z. H. coby osoby zapsané do seznamu ve volebním okrsku, kde byli členové zastupitelstva voleni, nikoliv zmíněná sdružení [srov. § 60 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o volbách do zastupitelstev obcí“)].

II. Shrnutí vyjádření účastníků řízení

5. **Městský úřad Jilemnice** jako příslušný volební orgán ve vyjádření k návrhu uvedl, že dne 6. 10. 2018 proběhla dle § 12 odst. 1 písm. j) zákona o volbách do zastupitelstev obcí kontrola průběhu hlasování ve volební místnosti v obci Vítkovice. Při kontrole nebyly zjištěny žádné závady. Nebylo zjištěno, že by volební místnost byla vybavena v rozporu s § 31 uvedeného zákona, že by během hlasování byly porušovány jeho zásady uvedené v § 33 téhož zákona, ani že by byl způsob hlasování v rozporu s § 34 cit. zákona. Předání výsledku hlasování, včetně lhůty pro jeho předání Českému statistickému úřadu, proběhlo v souladu s § 43 zmíněného zákona. Volební dokumentace převzatá dne 19. 10. 2018 od Obecního úřadu Vítkovice nicméně není v souladu s § 43 odst. 5 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, neboť je pouze zalepena, nikoliv zapečetěna.
6. Možnosti vyjádřit se k návrhu dále využily volební strany Nezávislí kandidáti za rozvoj Vítkovic s podporou SLK a Hasiči a sportovní klub Vítkovice.
7. Zmocněnkyně sdružení **Nezávislých kandidátů za rozvoj Vítkovic s podporou SLK** a zároveň zapisovatelka okrskové volební komise uvedla, že současně se sčítáním hlasů pro volby do zastupitelstva obce probíhalo sčítání hlasů pro volby do Senátu, které trvalo přibližně 1 hodinu. Vzhledem k „*napjaté situaci v obci*“ se pak komise snažila o co největší přesnost ve výsledku voleb, výsledky proto přepočítávala celkem třikrát. Volební urna byla umístěna na stejném místě jako v předchozích letech a komise nemůže kontrolovat každou vhozenou obálku. Ani to není její povinností. Komise při předávání úředních obálek každého voliče upozornila, pro které volby je daná barva úřední obálky. V prostoru za plentou byly navíc vzory těchto úředních obálek vyvěšeny i s náповědou, ke kterým volbám se vztahují. Obě sdružení navíc měla možnost delegovat si do komise své zástupce.

8. Zmocněnkyně sdružení **Hasiči a sportovní klub Vítkovice** uvedla, že neshledala žádné pochybení ze strany volební komise. Skutečnost, že sčítání hlasů probíhalo cca. 6 hodin, svědčí o tom, že komise pracovala precizně (výsledek měl být třikrát přepočítán). Volební urna byla umístěna na stejném místě jako v předchozích letech. Zmocněnkyně byla coby volič komisi informována, do jakých obálek má volební lístek vložit, a vzory obálek byly vyvěšeny i za volební zástěnou.

III. Posouzení věci soudem

9. Krajský soud o návrhu rozhodl, v souladu s § 90 odst. 3 s. ř. s., bez jednání.
10. Podle § 90 odst. 1 s. ř. s. se může za podmínek stanovených zvláštními zákony občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta.
11. Zvláštním zákonem, na nějž odkazuje § 90 odst. 1 s. ř. s., je v daném případě zákon o volbách do zastupitelstev obcí. Podle § 60 odst. 1 tohoto zákona podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva. Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí. Podle odst. 2 téhož ustanovení může návrh na neplatnost hlasování podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky hlasování.
12. Algoritmus, na jehož základě správní soudy tradičně postupují při posuzování volebních stížností, formuloval Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004 - 12. Jeho podstata spočívá v tom, že si soud postupně položí tři otázky, a teprve pokud odpověď na všechny z nich je kladná, lze stížnosti vyhovět. První podmínkou je protizákonnost, tzn. porušení některých ustanovení zákona o volbách nebo porušení jiných právních předpisů než výhradně zákona o volbách, a to v těch případech, kdy se z obsahového hlediska jedná o právní předpisy vážící se na volební proces a které z hlediska závažnosti dosahují ústavní intenzity, případně se jedná o případy přímé aplikace ústavních norem bez jejich konkretizace v předpisech jednoduchého práva (tzv. relevantní protiprávnost). Druhou podmínkou je existence přímého vztahu mezi touto protizákonností a výsledkem voleb. Tato podmínka je zamýšlena tak, že vylučuje všechny myslitelné případy, kdy sice skutečně dojde k porušení relevantních předpisů, nicméně toto porušení nemá žádnou souvislost se zjištěnými volebními výsledky. Třetí podmínkou je zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volební výsledky. Tato intenzita tedy musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, dopadly by zřejmě volby odlišně. Tato intenzita by tedy musela způsobit „zatemnění“ volebních výsledků, tzn. jejich zásadní zpochybnění (srov. Molek P., Šimíček V. *Soudní přezkum voleb*. Praha: Linde, 2006, str. 294-297).

13. S právě uvedeným úzce souvisí další zásada, z níž správní soudy vycházejí při přezkumu výsledků voleb, a to zásada presumpce správnosti závěrů jednotlivých okrskových volebních komisí, nebyl-li v konkrétním případě prokázán opak (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 82/2006 - 51, a ze dne 23. 11. 2010, č. j. Vol 67/2010 - 47). Rovněž Ústavní soud potvrdil, že „[p]ro procesní úpravu volebního soudnictví a postup v takovém řízení (...) plyne vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá“ (nález ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04). Nejvyšší správní soud sice připustil, že striktní požadavek na předložení relevantních důkazů navrhovatelem by mohl být při přezkumu voleb překážkou přístupu k soudu, a to zvláště v případě jednotlivých občanů, kteří nejsou účastní sčítání hlasů volebními komisemi. Aby však soud sám přistoupil k přepočtu hlasů či přezkoumávání správnosti jejich posouzení pouze na základě důkazně nepodložené volební stížnosti, musela by jej k tomu v konkrétním případě přimět zvláště významná indicie, která by byla způsobilá vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb (usnesení č. j. Vol 82/2006 - 51). Důkazní břemeno přitom leží plně na navrhovateli.
14. Novelizací jednotlivých volebních zákonů, k níž došlo zákonem č. 322/2016 Sb., navíc došlo k dalšímu zpřísnění (již i tak dosti restriktivních) podmínek, za nichž správní soudy mohou zasáhnout do výsledků voleb. Zákonodárce touto novelizací opustil předpoklad pouhé potenciality vlivu porušení zákona na výsledek voleb a zavedl požadavek, aby porušení zákona výsledek volby skutečně ovlivnilo (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 16/2018 - 33).
15. V nyní posuzované věci navrhovatelky předně namítly, že sčítání hlasů okrskovou volební komisí trvalo neúměrně dlouho. Zároveň vyslovily podezření, že s volebními lístky mohlo být „nějakým způsobem manipulováno“. K tomu krajský soud uvádí, že samotná skutečnost, že sčítání hlasů v daném případě trvalo delší dobu než v některých jiných srovnatelně velkých obcích, sama o sobě není způsobilá vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb. Jak příhodně uvedla ve svých vyjádřeních sdružení Nezávislých kandidátů za rozvoj Vítkovic s podporou SLK a sdružení Hasiči a sportovní klub Vítkovice, tato skutečnost může naopak svědčit spíše o preciznosti činnosti okrskové volební komise. Jestliže v obci Vítkovice panovala „napjatá situace“, pak je jen logické, že se okrsková volební komise snažila provést svou práci důkladně. Pokud jsou navrhovatelky názoru, že došlo k nepřípustné manipulaci s volebními lístky, pak měly uvést, v čem konkrétně tato manipulace měla spočívat. Zároveň bylo jejich povinností uvést konkrétní indicie, případně navrhnout důkazy svědčící o tvrzené manipulaci. Samotný poukaz na dobu, po kterou probíhalo sčítání hlasů, takovou indicií zcela jistě není.
16. Navrhovatelky dále namítly, že volební urna byla ve volební místnosti nevhodně umístěna. V souvislosti s tím poukázaly na skutečnost, že hlasy dvou voličů byly neplatné z toho důvodu, že vhodili hlasovací lístky do urny v obálkách označených jejich jmény. Tím mělo dojít k poškození kandidátů volebních stran OBČANÉ VÍTKOVIC a Strana místních občanů.
17. Krajský soud k této námitce uvádí, že z volební dokumentace, kterou si vyžádal od příslušného volebního orgánu, zjistil, že v předmětných volbách bylo odevzdáno celkem 6 neplatných hlasovacích lístků. Z těchto 6 hlasovacích lístků pak skutečně ve 2 případech byla důvodem jejich neplatnosti skutečnost, že je voliči neodevzdali v úředních

obálkách, ale v obálkách, v nichž jim byly hlasovací lístky před volbami zaslány (na obálkách tak byla uvedena jména příslušných voličů). Hlasy těchto 2 voličů tedy byly neplatné, v souladu s § 41 odst. 2 písm. d) zákona o volbách do zastupitelstev obcí.

18. Krajskému soud nicméně není zřejmé, v čem přesně navrhovatelky spatřují protizákonnost, v jejímž důsledku došlo k „zatemnění“ výsledku voleb (ve výše vyloženém smyslu). Je běžnou skutečností ve všech volbách, že určité procento odevzdaných hlasovacích lístků je z různých důvodů neplatných. Na vině bývá, kromě jiného, nedbalost samotných voličů. Volební orgány nikdy nemohou tento jev zcela eliminovat, byť by plnily své povinnosti stanovené jednotlivými volebními zákony sebelépe. V daném případě pak nesvědčí nic tomu, že by odevzdání zmíněných 2 neplatných hlasovacích lístků bylo způsobeno tím, že by volební orgány nějak zanedbaly své povinnosti. Městský úřad Jilemnice při kontrole průběhu hlasování ve volební místnosti v obci Vítkovice nezjistil, že by volební místnost byla vybavena v rozporu s § 31 zákona o volbách do zastupitelstev obcí, že by během hlasování byly porušovány jeho zásady uvedené v § 33 téhož zákona, ani že by byl způsob hlasování v rozporu s § 34 cit. zákona. Zjevně se nejednalo o žádný systémový problém, neboť ve volbách hlasovalo celkem 220 voličů, a neplatných hlasovacích lístků tak nebylo (vzhledem k počtu voličů) nijak mnoho. Také příslušní 2 voliči zřejmě od okrskové volební komise obdrželi úřední obálku v souladu s § 33 odst. 3 zákona o volbách do zastupitelstev obcí (navrhovatelky netvrdí opak, podle zápisu o výsledku voleb pak činil celkový počet voličů, kterým byly vydány úřední obálky, 220, přičemž celkový počet odevzdaných úředních obálek činil 218). Navrhovatelky spatřují pochybení okrskové volební komise v podstatě pouze v tom, že volební urna byla (dle jejich tvrzení) nevhodně umístněna. Toto své tvrzení ale nijak blíže nerozvedly, ani nedoložily, jedná se tak o pouhou spekulaci.

IV. Závěr a náklady řízení

19. Krajský soud z výše uvedených důvodů shledal, že námitky uplatněné navrhovatelkami jsou nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí přihlížet z úřední povinnosti, zamítl podaný návrh na neplatnost hlasování ve volbách do zastupitelstva obce Vítkovice konaných ve dnech 5. a 6. října 2018.
20. Výrok o nákladech řízení vychází z § 93 odst. 4 s. ř. s., podle nějž nemá žádný z účastníků řízení ve věcech volebních právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.). Kasační stížnost ve věcech volebních a ve věcech místního referenda je nepřipustná (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Hradec Králové 2. listopadu 2018

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
předsedkyně senátu

